

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/87/2021
Identifikačné číslo spisu:	8516201201
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8516201201.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Prieceľovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu: PM-Investment, s.r.o., so sídlom Hlavné námestie 96/45, 060 01 Kežmarok, IČO: 36 816 264, právne zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Martin Kováčik, s.r.o., so sídlom Tajovského 3, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 47 236 876, proti žalovanému: ARCH_SPACE, s.r.o., so sídlom Mierová 1101/76, 064 01 Stará Ľubovňa, IČO 44 466 331, právne zastúpený JUDr. Slavomírom Firmentom, advokátom AK so sídlom 17. novembra 14, 064 01 Stará Ľubovňa, IČO: 42 076 986, o zaplatenie 4.500,- eur s príslušenstvom a o vzájomnej žalobe žalovaného o zaplatenie 4.980,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 3Cb/42/2016, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2Cob/3/2020-482 z 24. septembra 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2Cob/3/2020-482 z 24. septembra 2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Stará Ľubovňa ako súd prvej inštancie (ďalej tiež ako „prvoinštančný súd“), rozsudkom č. k. 3Cb/42/2016-416 zo dňa 15. novembra 2019, svojím prvým výrokom uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi istinu 4.500,-- eur s 9,05 % úrokom z omeškania ročne od 01. 01. 2016 do zaplatenia, to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vzájomnú žalobu žalovaného o zaplatenie istiny 4.980,-- eur s príslušenstvom, svojím druhým výrokom zamietol. Napokon tretím výrokom priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % s tým, že ich výšku určí súd samostatným uznesením po právoplatnosti vo veci samej.

2. Z odôvodnenia rozsudku prvonštančného súdu vyplýva, že žalobca si podanou žalobou uplatňoval proti žalovanému nárok na zaplatenie 4.500,-- eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že podľa uzavretej zmluvy o dielo na dodávku projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie Čerpacej stanice pohonných hmôt Lieskovská cesta Bratislava - Podunajské

Biskupice, mu žalovaný ako objednávateľovi účtoval cenu diela aj faktúrou č. 11/2014 zo dňa 14. 05. 2014. Na plnenie ceny diela už bola poskytnutá podľa zálohovej faktúry suma 4.500,-- eur, ďalej žalobca poskytol žalovanému plnenie dňa 02. 06. 2014 vo výške 3.960,-- eur, dňa 17. 06. 2014 poskytol sumu 7.000,-- eur a dňa 29. 07. 2014 sumu 9.000,-- eur. Napriek tomu, že dohodnutá cena mala byť 19.960,-- eur, žalovaný obdržal od žalobcu sumu 24.460,-- eur, preto na zaplatení ceny diela vznikol preplatok vo výške 4.500,-- eur, ktorý žalobca hodnotí ako bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, preto žiada o vydanie tohto preplatku aj s príslušenstvom.

3. Žalovaný sa v konaní proti podanej žalobe bránil tým, že sumu od žalobcu prijal, avšak pre žalobcu realizoval aj ďalšie dielo, a to dodávku projektovej dokumentácie Čerpacej stanice PHM (ďalej aj „PD ČS PHM“) Trstená, a podľa ústnej dohody konateľov sporových strán suma, ktorá bola prijatá podľa predtým vystavenej faktúry č. 11/2014, mala byť použitá ako záloha na dohodnutú cenu diela za dodávku PD ČS PHM Trstená. Žalovaný zároveň poukázal na to, že ním prijatá a žalobcom uplatňovaná suma 4.500,-- eur, bola započítaná na úhradu faktúry č. 3/2016, a tak pohľadávka uplatňovaná žalobcom zanikla. Keďže cena diela na dodávke PD ČS PHM Trstená nebola v celom rozsahu zaplatená, žalovaný si proti žalobcovi uplatnil vzájomným návrhom okrem uvedeného započítania aj zaplatenie sumy 4.980,-- eur.

4. Rozsudkom č. k. 3Cb/42/2016-193 z 24. 02. 2017 súd návrhu žalobcu vyhovel a vzájomný návrh žalovaného vylúčil na samostatné konanie. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 2Cob/12/2017 zo dňa 31. 08. 2017 rozhodnutie prvoinštančného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní je posúdiť dôvodnosť kompenzačnej námietky vznesenej žalovaným z pohľadu, či táto neprivedila stav zániku pohľadávky žalobcu uplatňovanej

v tomto konaní. Poukázal na skutočnosť, že započítanie pohľadávky je právne účinné iba proti reálne existujúcej vzájomnej pohľadávke na plnenie rovnakého druhu, preto sa súd musí pred definitívnym vyhodnotením účinkov započítania prednostne zaoberať aj dôvodnosťou práva žalovaného uplatneného v rámci kompenzačnej námietky. Výriešenie základu tohto nároku má vplyv na posúdenie účinkov započítania, či započítanou námietkou nezanikol aj nárok uplatnený žalobcom v predmetnom konaní. Súd prvej inštancie viazaný v ďalšom konaní právnym názorom odvolacieho súdu, uznesením sp. zn. 3Cb/34/2017 zo dňa 25. 10. 2017 spojil toto prebiehajúce konanie s vylúčeným nárokom žalovaného tak, že konania vedené pod sp. zn. 3Cb/42/2016 a sp. zn. 3Cb/34/2017 sa budú viesť pod sp. zn. 3Cb/42/2016.

5. Po doplnení dokazovania dôkazmi, ktoré navrhli sporové strany, popise obsahu vyjadrení, či podaní sporových strán, obsahu výpovedí konateľov sporových strán, obsahu svedeckých výpovedí G. D., B. M. Š., Q. L., obsahu správy z Daňového úradu Prešov a po citácii ustanovení § 266 ods. 1, 2, 3, § 536 ods. 1, 2, 3, § 546 ods. 1, § 358 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObchZ“) a § 147 ods. 1, 2, 3, 4 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), súd prvej inštancie zdôraznil, že úlohou súdu bolo prioritne vysporiadať sa s otázkou platnosti, resp. neplatnosti zmluvy o dielo uzavretej medzi stranami sporu týkajúcej sa zaplatenia ceny diela za projektovú dokumentáciu Čerpacej stanice PHM Trstená a až následne posúdiť zákonnosť a existenciu nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia.

6. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že medzi žalobcom a žalovaným malo dôjsť k uzavretiu dohody o vyhotovení projektovej dokumentácie na Čerpaciu stanicu PHM Trstená žalovaným pre žalobcu. Zástupcovia strán sporu, ako aj strany sporu od samého začiatku zotrvali na svojich tvrdeniach, resp. skutkových okolnostiach, kedy, kde a za akých okolností k takejto dohode malo dôjsť, keďže zmluva mala byť uzavretá ústne za prítomnosti konateľov sporových strán a svedka p. D.. Spornou v predmetnej veci bola otázka, či ústne uzavretá zmluva o dielo medzi stranami, spĺňa všetky podstatné náležitosti a teda, či je platná a nároky vyplývajúce z nej sú zákonné a dôvodné. Spornou v danom prípade bola otázka dohody o cene diela, pretože existujú rozporné tvrdenia, kde konateľka žalovanej spoločnosti spolu so svojim obchodným partnerom tvrdia, že cena bola dohodnutá vo forme zálohy 4.500,-- eur, vyúčtovanej časti 3.720,-- eur a doplatku na základe faktúry č. 3. Na druhej strane konateľ žalujúcej spoločnosti popieral akúkoľvek dohodu o cene a na poslednom pojednávaní uviedol, že cena

bola dohodnutá v takej výške, ako je aj zaplatená, teda 3.720,-- eur. Z poslednej výpovede svedka p. D. na pojednávaní dňa 15. 10. 2019, prítomného pri dojednávani strán, mal súd za zrejmé, že sa cenou zvlášť nezaoberali. Z týchto rozporných tvrdení súd prvej inštancie vyvodil záver, že medzi stranami sporu nebola cena dohodnutá tak, ako ju má na mysli ust. § 536 ods. 1 ObchZ, a to nielen cena za zhotovenie projektovej dokumentácie pre účely stavebného konania, ale ani cena za údajné práce navyiac, ktoré mal žalovaný vyhotoviť.

7. Citáciou ust. § 536 ods. 3 ObchZ a poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd ČR“) sp. zn. 32Cdo/1745/2018 súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný, ktorý sa svojho nároku domáha vzájomnou žalobou síce tvrdí, že medzi stranami bola dohoda o cene diela, avšak žiaden konkrétny dôkaz o svojom tvrdení súdu nepreukázal. Ohľadne ceny diela sú vo veci len rozporné tvrdenia strán. Podmienkou na vznik zmluvy je pritom výslovný prejav vôle účastníkov a nie opomenutie prejavu uviesť cenu alebo uzavrieť zmluvu bez dohody o cene. Ak návrh zmluvy neobsahuje údaj o cene, tak aj v prípade, že bol v plnom rozsahu prijatý, nemožno zmluvu považovať za platne uzavretú, lebo v nej nie je výslovný prejav vôle o cene alebo jej neuvedení v zmluve.

8. Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že jednou z podstatných náležitostí zmluvy o dielo je vymedzenie jej predmetu. Žalovaný tvrdí, že žalobca okrem pôvodnej objednávky na vyhotovenie projektovej dokumentácie na účel stavebného konania si mal dodatočne objednávať ďalšie práce, ale aké konkrétne, v akej výške, kedy sa na týchto prácach strany sporu dohodli, v konaní preukázané nebolo a žalovaný svoje tvrdenia nepredložil žiadnym relevantným dôkazom a nepreukázal ani to, čo má tvoriť zvyšok fakturovanej sumy na základe faktúry č. 3/2016 vo výške 4.980,-- eur. Emailová komunikácia medzi realizátorom stavby a ďalšími subjektmi nemôže byť podľa súdu dôkazom o dohodnutom predmete diela.

9. V ďalšom konaní sa súd zaoberal kompenzačnou námietkou žalovaného vo výške 4.500,-- eur, a teda tým, či na strane žalovaného existovala pohľadávka v tejto výške voči žalobcovi a či táto pohľadávka môže byť predmetom započítacieho úkonu medzi stranami sporu. Súd skúmal, či existujú predpoklady započítania podľa hmotného práva, a to: vzájomnosť pohľadávok (musí ísť o záväzky medzi tými istými subjektmi), ďalej musí ísť o rovnaký druh plnenia (započítanie je možné prevažne pri peňažných pohľadávkach), spôsobilosť pohľadávky na započítanie [§ 581 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), prípadne §§ 358-364 ObchZ] a existencia relevantného právneho úkonu smerujúceho k započítaniu. Kompenzačná námietka ako úkon s hmotnoprávnou relevanciou je účinná voči ostatným účastníkom od okamihu, keď sa o ňom v konaní dozvedeli. Týmto momentom dochádza k stretu uvedených pohľadávok, a teda k zániku záväzku žalobcu v rovnakej výške, ako je plnenie vyjadrené v žalobe. Žalovaný sa od počiatku bránil tým, že zálohu si zmluvné strany účtovali aj v predchádzajúcich zmluvných vzťahoch a ide o bežnú prax. Súd však poukázaním na § 275 ods. 4 ObchZ uviedol, že nie je možné považovať za prax jeden záväzkový vzťah, ktorý predchádzal spornému záväzkovému vzťahu (keďže žiaden iný vzťah žalovaný nepreukázal) a takáto skutočnosť nemôže byť rozhodujúca v súdnej veci. Práve opak tvrdenia žalovaného vyhodnotil súd za pravdivý. V obchodnom vzťahu, v ktorom žalovaný vyhotovil projektovú dokumentáciu pre Čerpaciu stanicu PHM Lieskovská cesta, Bratislava - Podunajské Biskupice, bola záloha na dielo účtovaná žalovaným samostatnou zálohovou faktúrou. Ak by išlo o obchodnú prax medzi stranami sporu, ako to tvrdí žalovaná strana, tak aj v tomto prípade mala byť vystavená samostatná zálohová faktúra, k jej vystaveniu však nedošlo.

10. Súd neuveril tvrdeniu žalovaného, že na poskytnutie zálohy sa dohodol so žalobcom začiatkom júla 2014. Žalovaný uhradil čiastku 9.000,-- eur dňa 29. 07. 2014 (teda v čase po tvrdenom uzavretí dohody o zaplatení zálohy). Ak by bola časť tejto úhrady vyplácaná ako záloha, tak by túto úhradu bol žalobca rozčlenil na časť doplatku ceny na už zrealizované dielo a zvyšok ako zálohu na ďalšie dielo (keďže o dohode už mali podľa tvrdenia žalovaného sporové strany vedieť). Pri platení tejto čiastky dal žalobca žalovanému dostatočne najavo, že ju uhradza ako doplatok za predchádzajúce dielo a nie ako zálohu. Žalovanému nič nebránilo v tom, aby si zálohu vyúčtoval vo faktúre č. 17/2014 dňa 15. 08. 2014 a tým by došlo k naplneniu údajnej dohody. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaného, že po prijatí úhrady 9.000,-- eur v júli 2014 predpokladal, že časť 4.500,-- eur je

záloha, rovnako ani s ďalšou jeho argumentáciou, že pre žalobcu bolo výhodnejšie zálohu mu neúčtovať. Súd zdôraznil, že podnikatelia sú povinní pri výkone svojej činnosti riadiť sa platnou právnou úpravou, v danom prípade zákonom o účtovníctve a nie tým, čo je pre koho výhodnejšie. Podkladom pre uplatnenie kompenzačnej námietky je faktúra č. 3/2016 doručená žalovaným žalobcovi dňa 16. 02. 2016, ktorú žalobca neuznal a nevedie ju vo svojom účtovníctve, čoho dôkazom je potvrdenie Daňového úradu Prešov. Podľa žalovaného k zániku pohľadávok malo dôjsť doručením faktúry (16. 02. 2016). Toto jeho tvrdenie súd vyhodnotil za rozporné s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „Najvyšší súd SR“, „NS SR“ alebo „najvyšší súd“) sp. zn. 4MCdo/14/2011, v zmysle ktorého prejavom smerujúcim k započítaniu (§ 580 OZ) nie je samo predloženie faktúry druhej strane právneho vzťahu, a to ani v prípade, že táto strana uzná fakturovanú sumu čo do dôvodu a výšky. Pre platnosť je nevyhnutný právny úkon, z ktorého je zrejмый prejav vôle započítania, čo v danom prípade absentuje. Vzájomnú žalobu vo výške 4.980,-- eur tak žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal. Súd pripustil, že mohli byť vykonané aj iné práce, než aké sú žalobcom zaplatené, ale bolo povinnosťou žalovaného ich zmluvné dojednanie so žalobcom jednoznačne preukázať.

11. S poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že medzi stranami sporu k platnému uzavretiu zmluvy o dielo ústnou formou nedošlo, pretože pre platnosť takejto dohody je nevyhnutné, aby sa strany sporu dohodli na všetkých jej podstatných náležitostiach, teda aby obom stranám sporu bol jasný predmet plnenia a cena, za ktorú je dielo nevyhnutné vyhotoviť.

Nárok žalobcu vyhodnotil súd za zákonný a dôvodný v súlade s ust. § 451 ods. 1 a ods. 2 OZ. Žalobca mal uhradiť celkovú cenu diela za projektovú dokumentáciu Lieskovská cesta Bratislava - Podunajské Biskupice v sume 19.960,-- eur na základe faktúry č. 11/2014, pričom v skutočnosti zaplatil 24.460,-- eur postupnými splátkami. Z uvedeného mal súd za zrejmé a medzi stranami sporu ani nebolo sporné, že žalobca preplatil celkovú cenu prác o sumu 4.500,-- eur. Rozpor spočíval v tvrdení žalovaného, že táto čiastka má tvoriť zálohu na ďalšie dielo, ktoré si medzitým strany sporu dohodli. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k presvedčeniu, že tvrdenie žalovaného je nepravdivé a žiadnym dôkazom nepreukázané. Žalovaný faktúru č. 11/2014 vystavil v máji 2014 a ako deň splatnosti určil 21. 05. 2014. V čase vystavenia faktúry teda nemohol ešte predpokladať, že žalobca bude mať dôvod uhrádzať zálohu na ďalšie dielo. Z tohto súd usúdil, že v čase vystavenia faktúry záväzok žalobcu neexistoval a jeho existenciu žalovaná strana nepreukázala ani v priebehu konania. Tvrdenia prezentované žalovaným boli rozporné, nejednoznačné, podľa názoru súdu nedošlo k dohode ohľadom ceny diela a keďže neexistuje povinnosť doplatiť cenu diela, nemožno akceptovať ani návrh žalovaného na započítanie, prípadne na vyhoviecie vzájomnej žalobe, pretože faktúra, ktorá má tvoriť podklad vzájomnej žaloby, bola vyhotovená ako reakcia na predžalobnú upomienku žalobcu pred podaním tejto žaloby. Na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobe vyhovel a vzájomnú žalobu zamietol.

12. Výrok o priznaní úrokov z omeškania uplatnených žalobou, odôvodnil aplikáciou ust. § 365 ods. 1, § 369 ods. 1, 2 ObchZ a § 1 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 21/2013 Z. z. Prvoinštančný súd mal v konaní za preukázané, že žalovaný sa dostal do omeškania s vrátením bezdôvodného obohatenia v žalovanej výške, preto má žalobca nárok na úroky z omeškania z dlžnej sumy. Tie neboli medzi zmluvnými stranami osobitne dojednané, preto žalobca má nárok na úroky z omeškania vo výške 9,05 % ročne, v zmysle základnej úrokovej sadzby ECB pre hlavné finančné operácie.

13. Výrok o priznaní náhrady trov konania súd prvej inštancie právne odôvodnil podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 C. s. p., a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, keďže podľa výsledku konania žaloba bola podaná dôvodne.

14. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ C. s. p. Pred vecným prejednaním podaného odvolania Krajský súd v Prešove ako súd odvolací vo výzve č. k. 2Cob/3/2020-453 zo dňa 08. 06. 2020, postupom podľa § 382 C. s. p., upovedomil sporové strany, že vychádzajúc zo skutkových a právnych záverov realizovaných súdom prvej inštancie

v napadnutom rozsudku, ako i z obsahu prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany dospel k záveru, že pre rozhodnutie o podanom opravnom prostriedku je žiaducim, aby sa pre účely rozhodovania o vzájomnej žalobe a o započítacej námietke žalovaného, sporové strany vyjadrili aj k aplikácii ust. § 451 a § 458 OZ a pri aplikácii čl. 2 ods. 2 C. s. p., aj k záverom vyplývajúcim z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR (príkladmo citoval rozsudok NS SR z 27. septembra 2001, sp. zn. Obdo V 31/2000), ako aj z judikatúry Najvyššieho súdu ČR (sp. zn. 29Cdo/200/2000, sp. zn. 32Cdo/5550/2017 a sp. zn. 32Odo/1754/2006). Na výzvu odvolacieho súdu reagoval žalobca písomným podaním zo dňa 16. 06. 2020, v ktorom, odkazom na jeho predchádzajúce stanoviská v konaní, týkajúce sa uzavretej zmluvy o dielo a samotného plnenia pri zhotovení projektovej dokumentácie pre Čerpaciu stanicu Bratislava - Podunajské Biskupice navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal mu nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaný v odpovedi na výzvu odvolacieho súdu zotrval na svojich námietkach uvedených v podanom odvolaní a rovnako žiadal priznať aj náhradu trov odvolacieho konania.

15. Následne Krajský súd v Prešove na nariadenom odvolacom pojednávaní dňa 24. 09. 2020, po zopakovaní a doplnení dokazovania oboznámením listín o fakturácii plnení medzi jednotlivými stranami, e-mailovej komunikácie, protokolu o určení vonkajších vplyvov i vyjadrením sporových strán, dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody odôvodňujú čiastočnú zmenu napadnutého rozhodnutia prvoinštančného súdu.

16. Odvolací súd už v uznesení zo dňa 31. 08. 2017 č. k. 2Cob/12/2017-214 konštatoval, že z obsahu spisu vyplýva, že medzi sporovými stranami nie je sporným, že titulom preplatku ceny za dielo podľa faktúry č. 11/2014 žalobcovi vznikol proti žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Na tomto sa nič nezmenilo ani v ďalšom priebehu konania pred súdom prvej inštancie a rovnako ani po zopakovanom dokazovaní odvolacím súdom na nariadenom pojednávaní nebol dôvod na zmenu právneho názoru založeného na tom, že ak žalovaný má proti žalobcovi aj svoj vlastný kompenzabilný nárok, je oprávnený v prebiehajúcom súdnom spore uplatniť započítaciu námietku. Je oprávnený túto kompenzačnú námietku uplatniť vtedy, ak má pohľadávku, ktorú možno jednostranne započítať proti žalobou uplatnenej pohľadávke podľa predpisov hmotného práva, teda v zmysle §§ 580 a 581 OZ, alebo § 358 až § 363 ObchZ. Poukázaním na § 580 OZ, § 147 ods. 1, 2 C. s. p., odvolací súd konštatoval, že v predmetnej veci žalovaný prostriedkami procesnej obrany uplatnil započítaciu námietku proti žalobcom uplatnenej pohľadávke na zaplatenie 4.500,-- eur a navyš popri uplatnenej započítacej námietke požaduje od žalobcu aj zaplatenie sumy 4.980,-- eur. Súd prvej inštancie záver o neakceptovaní uplatnenej započítacej námietky i záver o nevyhovení vzájomnej žalobe vyvodil z toho, že zmluva o dielo nebola platne uzavretá, pretože absentovala dohoda o cene, resp. dohoda strán prejavujúca vôľu uzavrieť zmluvu o dielo aj bez dohodnutia ceny. Rovnako nemal za preukázané, že by plnenie zo strany žalovaného v prospech žalobcu bolo realizované.

17. Odvolací súd ešte pred nariadeným pojednávaním vo veci upovedomil strany o možnom právnom posúdení nárokov uplatňovaných žalovaným podľa § 451 a § 458 OZ i s aplikáciou Čl. 2 ods. 2 C. s. p., vo vzťahu k záverom z ustálenej právnej praxe. Odvolací súd konštatoval, že relevantným pre zodpovedanie otázky účinkov uplatnenej započítacej námietky v rozsahu 4.500,-- eur, ale i pre rozhodnutie o podanej vzájomnej žalobe, aj pri uvažovanej alternatíve neplatnosti zmluvy o dielo pre absenciu dohody o cene, bolo určujúcim, či žalovaný žalobcovi plnil, v akom rozsahu a akú obvyklú hodnotu malo plnenie v danom mieste a čase. Žalovaný v konaní tvrdil, že pre žalobcu realizoval plnenie (dodávku projektovej dokumentácie pre stavebné konanie a pre realizáciu stavby) a hodnotu tohto plnenia proti žalobcovi uplatňuje čiastočne v rámci započítacej námietky na sumu 4.500,-- eur a čiastočne uplatňovaním nároku, ktorý žiada priznať rozhodnutím o jeho vzájomnej žalobe (prisúdením sumy 4.980,-- eur s príslušenstvom).

18. Dôkazné bremeno (produkovať rozhodujúce skutočnosti a dôkazy o nich) bolo na strane žalovaného v tom, aby preukázal, že takéto plnenie pre žalobcu realizoval, že jeho hodnota bola v ním uvádzanej výške a že účinne realizoval aj právny úkon o započítaní pohľadávok. Odvolací súd poukázal na rozsudok najvyššieho súdu z 11. apríla 2017, sp. zn. 3Cdo/2/2016 a uviedol, že vo vzťahu k tvrdeniam

žalovaného o požiadavkách žalobcu na dodávky jednotlivých častí projektovej dokumentácie (vyplývajúcej okrem iného aj z e-mailovej komunikácie, ktorá je obsahom spisu, ktorej autenticnosť nebola spochybňovaná stranami ani v odvolacom konaní), či o dôvode účasti zástupcu žalovaného G.. D. na jednotlivých jednaniach s dodávateľom stavby za prítomnosti zástupcu žalobcu, či na kontrolných dňoch alebo aj o komunikácii konateľa žalobcu alebo ním poverených pracovníkov s G.. D. o požiadavkách na dodávku projektovej dokumentácie, bolo žiaducim, aby vysvetlenie o nich poskytol aj žalobca. Žalobca, či už slovami svojho konateľa pred súdom prvej inštancie (zápisnica o pojednávaní na č. l. 143 spisu), alebo slovami ním navrhnutých svedkov (L., Š.), alebo aj slovami splnomocneného zástupcu na odvolacom pojednávaní, takéto vysvetlenie súdu neposkytol. Odpovede na dôvod a účel prítomnosti G.. D. na týchto jednaniach alebo na dôvod a účel komunikácie žiadajúcej ďalšie časti projektovej dokumentácie (vo význame „neviem“, „neviem poskytnúť vysvetlenie“, „nie som oprávnený na zodpovedanie takejto otázky“ a pod.) významným spôsobom spochybnili obranu žalobcu o tom, že žalovaný mu neposkytol ďalšie plnenia okrem tých, ktoré boli vyúčtované faktúrou č. 17/2014 na sumu 3.720,-- eur, ktorú žalobca žalovanému zaplatil 03. 09. 2014. Pozornosti odvolacieho súdu neušlo ani to, že plnenie faktúry č. 11/2014 vo výške 9.000,-- eur bolo realizované už dňa 29. 07. 2014. Žalobca toto plnenie vo výške 3.720,-- eur realizoval napriek tomu, že už mal vedomosť o tom, že na cene za plnenie poskytnuté za projektovú dokumentáciu na ČS PHM Lieskovská cesta, vyúčtovanej faktúrou č. 11/2014, zaplatil o 4.500,- eur viac (resp. predpokladá sa, že ako účtovná jednotka účtujúca v systéme podvojného účtovníctva, takúto vedomosť mať musel). Prakticky až do záveru kalendárneho roka 2015 vrátenie sumy 4.500,-- eur od žalovaného nepožadoval. Žalovaný aj podľa samotného žalobcu plnil pre žalobcu dodávku projektovej dokumentácie na ČS Trstená, ale podľa žalovaného bolo toto plnenie len v rozsahu toho, čo bolo vyúčtované faktúrou č. 17/2014. Ak významným spôsobom sám a ani ním navrhnutými dôkazmi nevysvetlil dôvod jeho komunikácie so žalovaným ohľadom dodávok ďalších častí projektovej dokumentácie, alebo prítomnosť zástupcu žalovaného na kontrolných dňoch alebo rokovaní s dodávateľom stavby aj po dátume vystavenia a zaplattenia faktúry č. 17/2014 a sám od žalovaného v roku 2014, ani v podstatnej časti roku 2015 nežiadal „vrátenie“ preplatku faktúry č. 11/2014, nemožno podľa odvolacieho súdu uveriť jeho obrane, že žalovaný pre neho nič viac neplnil a že mu preto nemá ani nič zaplatiť. V konaní pred odvolacím súdom obe strany neuviedli skutočnosti o tom, že by mali byť na plnenia poskytnuté žalovaným pre žalobcu realizované právne úkony zo zodpovednosti za vady plnenia.

19. Poukázaním na ust. § 150 ods. 1 C. s. p., a § 215 ods. 1, 2 C. s. p., odvolací súd uviedol, že na zistenie skutočnej hodnoty plnenia žalovaného pre žalobcu sa žiadalo ešte pred súdom prvej inštancie realizovať dokazovanie. Ak toto nebolo realizované a žalovaný sa mobilizoval až pred odvolacím súdom v reakcii na výzvu odvolacieho súdu podľa § 382 C. s. p., na ním predložené dôkazy o obvyklej hodnote plnenia produkované až v odvolacom konaní, nemohol odvolací súd pri aplikácii ust. § 366 C. s. p., prihliadať. Zdôraznil, že takto produkované skutočnosti a dôkazy o cene projektových prác predložené až odvolaciemu súdu mohol žalovaný bez akejkoľvek prekážky predložiť už pred súdom prvej inštancie. Za takéhoto stavu vyvstala pre odvolací súd potreba zodpovedania otázky, v akom rozsahu je cena žalovaným poskytnutého plnenia na projektovej dokumentácii pre Čerpaciu stanicu Trstená. Po vystavení faktúry č. 17/2014, ktorá bola vyúčtovaním čiastočnej ceny za projektovú dokumentáciu, žalovaný žalobcovi plnil. Ak prakticky do konca kalendárneho roka 2015 žalobca nerozporoval plnenie 4.500,-- eur (nedomáhal sa jeho vrátenia), ktoré bolo preplatením faktúry č. 11/2014 a je zrejmé, že plnenia pre žalobcu boli realizované aj po úhrade faktúry č. 17/2014 a ak žalobca presvedčivým spôsobom nevysvetlil dôvod komunikácie medzi ním a zástupcom žalovaného (e-mailová komunikácia, či účasť G.. D. na jednotlivých stretnutiach s dodávateľom stavby), tak zo skutkového hľadiska nemožno prijať záver, že žalovaný pre žalobcu neplnil na dodávke projektovej dokumentácie nič nad to, čo bolo uhradené faktúrou č. 17/2014. Sporové strany na svoje tvrdenia predložili projektové dokumentácie, ktoré sa týkajú stavby ČS PHM Trstená, neprodukovali však taký dôkaz, ktorý by súdu umožnil verifikovateľným spôsobom zodpovedať otázky o autorskom práve na dielo a ani o tom, čo by žalobcom realizované plnenie pre žalovaného malo zodpovedať obvyklej cene v danom mieste a čase.

20. Ak žalovaný bez akýchkoľvek pochybností plnil pre žalobcu aj viac (vo väčšom rozsahu) než bolo vyúčtované faktúrou č. 17/2014 zo dňa 15. 08. 2014, zaplattenou dňa 03.

09. 2014 (č. l. 27 spisu) a toto plnenie realizoval po 03. 09. 2014

s vedomím, že má už najneskôr 29. 07. 2014 zaplatenú žalobcom i sumu 4.500,-- eur (preplatok ceny vyúčtovanej faktúrou č. 11/2014), ktorej vrátenie žalobca nielen do konca roka 2014, ale ani v priebehu roka 2015 nežiadal, niet prekážky pre to, aby sa hodnota plnenia poskytnutého žalovaným (aj pri akceptovaní právneho posúdenia plnenia žalovaného s aplikáciou ustanovení o bezdôvodnom obohatení uvedených vo výzve odvolacieho súdu podľa § 382 C. s. p.) v rozsahu 4.500,-- eur, nezapočítala proti nároku žalobcu na vrátenie preplatku faktúry č. 11/2014. Plnenie sumy 4.500,-- eur žalobcom žalovanému bolo v roku 2015 akceptované obomi stranami. Niet preto dôvodu, aby nebola započítaná na plnenie, ktoré poskytol žalovaný na dodávku projektovej dokumentácie pre Čerpaciu stanicu PHM Trstená. Odvolací súd vyslovil, že ak žalovaný účinne realizoval prejav vôle o započítaní pohľadávky na túto hodnotu plnenia, ktoré poskytol oproti pohľadávke žalobcu na vrátenie preplatennej ceny podľa faktúry č. 11/2014, potom nárok, ktorý si žalobca uplatňuje v tomto konaní započítacou námietkou, zanikol. Za takéhoto stavu nebolo možné žalobnému návrhu žalobcu vyhovieť. Odvolací súd zároveň konštatoval, že so zdôraznením vyššie uvedených dôkazných povinností žalovaného na produkovanie skutočností o hodnote ním poskytnutého plnenia, nebolo možné vzájomnému žalobnému návrhu vo výške 4.980,-- eur s príslušenstvom vyhovieť.

21. Odvolací súd na základe vyššie konštatovaných skutočností, rozsudkom č. k. 2Cob/3/2020-482 zo dňa 24. 09. 2020, rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu i vzájomnú žalobu žalovaného zamietol. Konštatoval, že vecne bol záver súdu prvej inštancie o zamietnutí vzájomného návrhu správny, ale súd prvej inštancie vychádzal z iných skutkových i právnych záverov ako odvolací súd, preto odvolací súd volil alternatívu zmeny aj tejto časti rozhodnutia súdu prvej inštancie. Nárok na náhradu trov konania odvolací súd sporovým stranám nepriznal s odôvodnením, že výsledok konania svedčí čiastočnému úspechu oboch strán v konaní.

22. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca (č. l. 496 - 499), vyvodzujúc jeho prípustnosť z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., a § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. Dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2Cob/3/2020-482 zo dňa 24. 09. 2020 čo do výroku, ktorým bola žaloba žalobcu zamietnutá a výroku o nepriznaní nároku na náhradu trov konania, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

23. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., žalobca poukázaním na body 12., 21. a 22. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ako aj bod 29. odôvodnenia prvoinštančného rozsudku, odvolaciemu súdu vytkol jeho zistenie, že žalobca nesplnil tzv. „vysvetľovaciu povinnosť“. Tvrdí, že uvedené sa nezakladá na pravde a nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Poukázaním na zápisnicu z pojednávania prvoinštančného súdu dňa 15. 10. 2019, ako aj zápisnicu z pojednávania na odvolacom súde dňa 24. 09. 2020 tvrdí, že žalobca resp. jeho zástupca sa k emailovej komunikácii, k účasti

G.. D. na kontrolných dňoch či ku komunikácii žalobcu s D. ohľadne požiadaviek na dodávku projektovej dokumentácie, významným spôsobom vyjadрили, preto žalobcovi nie je zrejmé, v čom zanedbal vysvetľovaciu povinnosť, resp. ako inak sa mal žalobca vyjadrovať, najmä keď dôkazné bremeno produkovať rozhodujúce skutočnosti a dôkazy o realizácii plnení zaťažovalo žalovaného.

24. Žalobca odvolaciemu súdu ďalej vytkol, že v napadnutom rozsudku označený rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/2/2016 zo dňa 11. 04. 2017, na prejednávaný prípad aplikoval nesprávne. Podľa žalobcu odvolací súd opomenul, že žalovaný objektívne mohol mať k dispozícii informácie o skutočnostiach významných pre rozhodnutie v spore, ale svoje nároky v konaní nepreukázal. Tvrdí, že žalovaného zaťažovalo dôkazné bremeno na preukázanie ním tvrdených skutočností a nebolo potrebné aplikovať vysvetľovaciu zásadu. Uviedol, že ak žalovaný obranou uplatňoval svoj nárok, ktorým zároveň spochybnil žalobcov nárok (námietka započítania a vzájomná žaloba), dostal sa do rovnakej pozície ako žalobca a mal povinnosť tvrdenia aj dôkaznú povinnosť ohľadne tvrdení odôvodňujúcich tento jeho návrh. V tomto rozsahu mal teda aj dôkazné bremeno. Odvolaciemu súdu žalobca vytkol, že neprípustne otočil dôkaznú povinnosť, ktorú mal žalovaný, na žalobcu cez aplikáciu vysvetľovacej zásady, hoci najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/2/2016 jasne uviedol, že vysvetľovaciu povinnosť nemožno

zamieňať s obrátením dôkazného bremena. Odvolací súd podľa žalobcu nesprávne vyhodnotil objektívnu možnosť žalovaného mať k dispozícii informácie o skutočnostiach významných pre rozhodnutie v spore a jeho dôkazné bremeno na preukázanie ním tvrdých skutočností. V napadnutom rozhodnutí nesprávne interpretoval právnu normu, ktorá upravuje dôkazné bremeno a tak právnu otázku vyriešil rozdielne než ako je rozhodovaná dovolacím súdom, čím podľa žalobcu založil prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p.

25. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., žalobca odvolaciemu súdu vytkol, že odôvodnenie jeho rozhodnutia nespĺňa náležitosti v zmysle § 220 ods. 2 C. s. p., je nepresvedčivé, nakoľko jasne a výstižne nevysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil, ktorá okolnosť má za následok nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Žalobca tvrdí, že napriek tomu, že odvolací súd povinnosti žalovaného v bodoch 21. a 22. odôvodnenia svojho rozsudku zafinoval, z ďalšej časti rozsudku nie je žalobcovi zrejmé, akým plnením mal byť kompenzovaný nárok žalobcu vo výške 4.500,-- eur, teda či malo ísť o plnenie postavené na zmluvnom základe alebo plnenie, ktorého sa žalovaný v odvolacom konaní začal domáhať titulom bezdôvodného obohatenia na strane žalobcu a ktorým konkrétnym úkonom žalovaný započítal vzájomné pohľadávky strán sporu. Odvolací súd na viacerých miestach rozsudku používa termín plnenie žalovaného, ktorým má byť kompenzovaný medzi stranami sporu nesporný nárok žalobcu vo výške 4.500,-- eur, avšak nedefinuje, o aké plnenie má ísť čo do hmotného práva. Žalobca tvrdí, že ak by malo ísť o plnenie založené na zmluvnom základe, mala by byť z napadnutého rozhodnutia zrejماً dohoda o predmete a cene za vykonané dielo. Súd prvej inštancie uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by si mal žalobca okrem pôvodnej objednávky dodatočne objednávať ďalšie práce nad tie, než ktoré boli uhradené faktúrou č. 17/2014 a ani odvolací súd vo svojom rozhodnutí v tomto kontexte nič iné a najmä nové nekonštatoval. Naopak, pokiaľ by malo ísť o plnenie, ktorého sa žalovaný domáha titulom bezdôvodného obohatenia, na preukázanie ktorého odvolací súd dopĺňal dokazovanie na základe výzvy zo dňa 08. 06. 2020 a následne nariadil pojednávanie na deň 24. 09. 2020, bolo podľa žalobcu povinnosťou žalovaného preukázať prvý predpoklad bezdôvodného obohatenia, a to objektívnu fakticitu vzniku majetkovej výhody či prospechu. Žalobca je toho názoru, že ani pred súdom prvej inštancie ani v odvolacom konaní nebolo preukázané, že by žalovaný žalobcovi plnil nad práce, ktoré boli uhradené faktúrou č. 17/2014. Vo vzťahu k druhému predpokladu bezdôvodného obohatenia, a to potrebe preukázania hodnoty alebo výšky bezdôvodného obohatenia, žalobca uviedol, že v konaní pred súdom prvej inštancie žalovaný vyjadrenia ani dôkazy na preukázanie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, neprodukoval. Takéto tvrdenia a dôkazy začal produkovať až v odvolaní a následne v konaní pred odvolacím súdom. Žalobca zdôraznil zásadu koncentrácie vyjadrenú v § 154 C. s. p., a uviedol, že súd nemôže prihliadať na dôkazy a tvrdenia, ktoré neboli produkované pred súdom prvej inštancie a sú produkované v odvolacom konaní. Poukázal na to, že odvolací súd v bode 26. svojho rozsudku konštatoval, že pokiaľ žalovaný až v reakcii na výzvu odvolacieho súdu podľa § 382 C. s. p., predložil dôkazy o obvyklej hodnote plnenia, nemohol na ne odvolací súd prihliadať. Napriek tomuto konštatovaniu však následne v bode 30. rozsudku uviedol, že niet prekážky pre to, aby sa hodnota plnenia poskytnutého žalovaným v rozsahu 4.500,-- eur nezapočítala proti nároku žalobcu na vrátenie preplatku faktúry č. 11/2014. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu si tak v jednotlivých častiach vzájomne odporuje, keď na jednej strane odvolací súd tvrdí, že nemôže prihliadať na novoty v odvolacom konaní týkajúce sa preukazovania bezdôvodného obohatenia žalobcu žalovaným, na strane druhej však pripúšťa, že k zániku nároku žalobcu došlo započítaním nároku žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia.

26. Žalobca napokon odvolaciemu súdu vytkol, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa úplne vyhol definícii konkrétného úkonu žalovaného, ktorým malo dôjsť k započítaniu, teda k zániku nároku žalobcu. Odvolací súd v bode 31. len konštatoval, že ak žalovaný realizoval účinne prejav vôle o započítaní pohľadávky na hodnotu plnenia, ktorú poskytol oproti pohľadávke žalobcu na vrátenie preplatenej ceny podľa faktúry č. 11/2014, je odvolací súd toho názoru, že nárok, ktorý si žalobca uplatňuje v tomto konaní započítacou námietkou, zanikol. Odvolací súd len

vyslovil predpoklad, že ak žalovaný realizoval účinne prejav vôle o započítaní pohľadávky, tak nárok, ktorý si žalobca uplatňuje v tomto konaní započítacou námietkou, zanikol. Konkrétny započítací úkon však nepomenoval a ani sa nevyjadril k právnym záverom súdu prvej inštancie, ktorý konštatoval, že samo predloženie faktúry druhej strane právneho vzťahu nepovažoval za prejav smerujúci k započítaniu.

27. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný písomným podaním zo dňa 25. 02. 2021 (č. l. 514 spisu) v ktorom, majúci rozsudok odvolacieho súdu za vecne a právne správny, navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie pre jeho nedôvodnosť zamietol.

28. Písomné vyjadrenie žalovaného zaslal súd prvej inštancie postupom podľa § 436 ods. 4 C. s. p., žalobcovi (doručenka pripojená č. l. 518), ktorého ďalšie vyjadrenie v spore nenasledovalo.

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.)

po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom (resp. advokátskou kanceláriou) v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobcu je prípustný a dôvodný zároveň.

30. Podľa § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí výlučne do právomoci dovolacieho súdu (viď. sp. zn. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v jednotlivých ustanoveniach C. s. p. (obdobne aj sp. zn. I. ÚS 438/2017). Pri vyslovení záveru o (ne)prípustnosti dovolania dovolací súd preto nie je viazaný tým, čo uviedol dovolaateľ, prípadne druhá strana.

31. Podľa § 420 C. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a/ až f/ predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti). Vo vzťahu k vade zmätočnosti v zmysle § 420 C. s. p., je nutné, aby dovolaateľ v dovolaní jednoznačne uviedol, ktorou z väd zmätočnosti uvedenej pod písm. a/ až f/ je podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, poznačené a zároveň je jeho (procesnou) povinnosťou podľa § 431 ods. 2 C. s. p., uviesť, v čom konkrétne táto vada spočíva.

32. Naproti tomu pre dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p., platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolať dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych záverov vyvodil nesprávne právne závery.

33. V tu posudzovanej veci žalobca (ďalej tiež ako „dovolaateľ“) v dovolaní argumentuje prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p.

34. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý

proces.

35. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa strane znemožnila realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom-ktorom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

36. Vo vzťahu k vade zakotvenej v § 420 písm. f/ C. s. p., dovolateľ namietol nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, spočívajúci v nedostatočnom odôvodnení jeho zmeňujúceho rozhodnutia, nemajúceho náležitosti v zmysle ust. § 220 ods. 2 C. s. p., v jednotlivých častiach vzájomne si odporujúceho, nedávajúceho odpoveď na otázky, akým plnením žalovaného mal byť kompenzovaný nárok žalobcu vo výške 4.500,-- eur a ktorým konkrétnym úkonom žalovaný započítal vzájomné pohľadávky strán sporu.

37. Po oboznámení sa s obsahom s vecou súvisiaceho súdneho spisu dospel dovolací súd k záveru, že námietka dovolateľa spočívajúca vo vyššie tvrdenej okolnosti, je dôvodná.

38. Povinnosť súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť je jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Štruktúra práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v § 220 ods. 2 C. s. p., pričom táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 378 ods. 2 C. s. p.).

39. Najvyšší súd SR už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach s ohľadom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky zaujal stanovisko, že medzi práva civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, pričom za jeho porušenie treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva sa strane sporu odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Aj nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

40. Požiadavka úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia je na odvolacom súde nutná najmä vtedy, ak odvolací súd mení rozsudok súdu prvej inštancie. V takomto prípade odvolací súd musí podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku vyčerpávajúcim spôsobom. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený a poukázať na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním a na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len za predpokladu, že odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, resp. nepodriadil zistený skutkový stav (viď uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/179/2018).

41. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., treba preto považovať aj taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé (viď uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/98/2017).

42. V predmetnom konaní súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 3Cb/42/2016-416 zo dňa 15. 11. 2019 vyhovel žalobe žalobcu, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 4.500,-- eur s 9,05 % úrokom z omeškania ročne od 01. 01. 2016

do zaplatenia. Vzájomnú žalobu žalovaného o zaplatenie istiny 4.980,-- eur s príslušenstvom zamietol. Na odvolanie žalovaného, odvolací súd rozsudkom č. k. 2Cob/3/2020-482 zo dňa 24. 09. 2020, podľa § 388 C. s. p., rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcu i vzájomnú žalobu žalovaného zamietol. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd pred samotným prejednaním odvolania, výzvou zo dňa 08. 06. 2020 (č. l. 452) postupom podľa § 382 C. s. p., vyzval sporové strany, aby sa pre účely rozhodovania o vzájomnej žalobe a o započítacej námietke žalovaného, vyjadrili k možnej aplikácii ustanovení § 451 a § 458 OZ a aj k záverom vo výzve citovanej judikatúry Najvyššieho súdu SR i Najvyššieho súdu ČR.

43. Z obsahu rozsudku odvolacieho súdu (body 21. a 22.) vyplýva, že dôkazné bremeno produkovať rozhodujúce skutočnosti a dôkazy na preukázanie realizácie plnenia a hodnoty tohto plnenia pre žalobcu, ktorými okolnosťami žalovaný odôvodňoval jednak svoju započítaciu námietku na sumu 4.500,-- eur a jednak svoj nárok voči žalobcovi uplatňovaný vzájomnou žalobou o zaplatenie 4.980,-- eur s príslušenstvom, bolo na strane žalovaného. Napriek uvedenému, stotožniac sa s dovolacou námietkou žalobcu, je nutné konštatovať, že z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva, akým plnením mal byť kompenzovaný nárok žalobcu vo výške 4.500,-- eur, či malo ísť o plnenie založené na zmluvnom základe, kedy by mala byť z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia zrejma dohoda o predmete a cene za vykonané dielo, alebo či malo ísť o plnenie, ktorého sa žalovaný v odvolacom konaní domáhal titulom bezdôvodného obohatenia na strane žalobcu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je tiež zrejmé, ktorým konkrétnym úkonom žalovaný započítal vzájomné pohľadávky sporových strán. Hoci odvolací súd na viacerých miestach svojho rozhodnutia používa termín plnenie žalovaného, ktorým mal byť medzi stranami sporu kompenzovaný nárok žalobcu vo výške 4.500,-- eur, vo svojom rozsudku odvolací súd bližšie nedefinuje, o aké plnenie čo do hmotného práva malo ísť. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva, či predmetné plnenie posúdil ako plnenie na zmluvnom základe alebo či ho posúdil ako bezdôvodné obohatenie. Odvolací súd v bode 31. rozsudku síce konštatoval, že nárok, ktorý si žalobca v konaní uplatňoval, zanikol započítacou námietkou žalovaného, v odôvodnení však absentuje definícia konkrétneho úkonu žalovaného, ktorým k započítaniu, a teda k zániku nároku žalobcu, malo dôjsť.

44. Započítanie [(kompenzácia), § 580 OZ] je zánik vzájomne sa kryjúcich pohľadávok patriacich vzájomne veriteľovi a dlžníkovi, ktorých plnenie je rovnakého druhu, ak niektorý z účastníkov i bez súhlasu, prípadne i proti vôli druhého účastníka, urobí prejav smerujúci k započítaniu. Musí ísť pritom o pohľadávky spôsobilé na započítanie (započítateľné pohľadávky), t. j. také, ktorých započítanie nie je vylúčené dohodou účastníkov alebo zákonom. Zánik vzájomne sa kryjúcich pohľadávok nastane okamihom, keď sa pohľadávky spôsobilé na započítanie stretnú. Stretnutie vzájomných pohľadávok však právne účinky samo osebe ešte nemá, tie nastávajú až kompenzačným prejavom, a to ex tunc, t. j. ku dňu stretnutia pohľadávok.

45. Z obsahu dovolaní napadnutého rozsudku však konkrétny započítací úkon nevyplýva, nevyplýva z neho, kedy k stretu vzájomne sa kryjúcich pohľadávok došlo a v akej výške, a teda v tomto smere dovolaním napadnutý rozsudok nie je náležite odôvodnený. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu neobsahuje ani odkaz na príslušné zákonné ustanovenia, režimom ktorých sa pri svojom rozhodovaní odvolací súd riadil.

46. Okrem vyššie uvedeného, rozsudok odvolacieho súdu je aj vnútorne rozporný, keď na jednej strane (konkrétne v bode 26.) odkazom na ust. § 366 C. s. p. (upravujúce tzv. novoty v odvolacom konaní - pozn. dovolacieho súdu) tvrdil nemožnosť prihliadať na dôkazy týkajúce sa obvyklej hodnoty plnenia, produkované žalovaným až v odvolacom konaní a vzápätí (v bode 30. rozsudku) konštatoval, že „...niet prekážky preto, aby sa hodnota plnenia poskytnutého žalovaným (aj pri akceptovaní právneho posúdenia plnenia žalovaného s aplikáciou ustanovení o bezdôvodnom obohatení uvedených vo výzve odvolacieho

súdu podľa § 382 C. s. p.) v rozsahu 4.500,-- eur nezapočítala proti nároku žalobcu na vrátenie preplatku faktúry č. 11/2014.“ Dovolací súd sa stotožňuje s dôvodnosťou námietky žalobcu spočívajúcou v tvrdení o tom, že rozsudok odvolacieho súdu si v jednotlivých častiach vzájomne odporuje, keď na jednej strane konštatuje, že nemôže prihliadať na novoty v odvolacom konaní týkajúce sa preukazovania bezdôvodného obohatenia žalobcu žalovaným a na strane druhej pripúšťa, že k zániku nároku žalobcu došlo započítaním nároku žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia.

47. Na základe vyššie uvedených dôvodov dovolací uzatvára, že v danom prípade dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za presvedčivý, súčasne v dôsledku absencie vysvetlenia, resp. zdôvodnenia relevantných okolností je nepreskúmateľný. Nemožno ho preto považovať za zodpovedajúci zákonným požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 220 ods. 2 C. s. p., v spojení s § 387 ods. 2 C. s. p., čím došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. Dovolanie žalobcu je preto v zmysle citovaného ustanovenia prípustné a zároveň aj dôvodné. S poukazom na uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu č. k. 2Cob/3/2020-482 zo dňa 24. 09. 2020 podľa § 449 ods. 1 C. s. p., zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.). V ďalšom konaní je odvolací súd právnym názorom odvolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.). V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

48. Keďže najvyšší súd dospel k záveru o porušení práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, v dôsledku ktorej okolnosti rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nepovažoval dovolací súd za nevyhnutné zaujať meritórny postoj aj k namietanej prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., nakoľko zrušením rozsudku odvolacieho súdu sa konanie na odvolacom súde dostáva do štádia, kedy bude o predmete žaloby opakovane konať a rozhodovať. Vytvára sa tak procesný priestor pre dovolateľa (i druhú stranu sporu) v rámci ďalšieho konania pred odvolacím súdom svoje tvrdenia preukázať všetkými dostupnými dôkaznými prostriedkami, pričom úlohou (povinnosťou) odvolacieho súdu bude dôsledne sa vysporiadať so všetkými námietkami žalobcu i žalovaného, znova o predmete žaloby rozhodnúť a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť. Dovolací súd len pre úplnosť uvádza, že nevyhnutným predpokladom toho, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne, pričom musí ísť o otázku právnou (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku) a táto musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom (čo v danom prípade splnené nie je, rovnako nie je splnená podmienka vo vzťahu k ust. § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., a to označenie vzájomne si protirečiacich rozhodnutí najvyššieho súdu, v ktorých mala byť právna otázka rozhodovaná rozdielne).

49. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá C. s. p., a § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. 05. 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.